

Дело C-575/23

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

15 септември 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Conseil d'État (Белгия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

31 август 2023 г.

Жалбоподатели:

FT,

AL,

ON

Ответник:

État belge

Встъпила страна:

Orchestre national de Belgique

I. Фактите и обжалваният акт

- 1 С жалба, подадена на 26 юли 2021 г., FT, AL и ON искат отмяната на Кралско постановление от 1 юни 2021 г. относно сродните права на творческия персонал на Orchestre national de Belgique (Национален оркестър на Белгия) (МВ № 2021042025 от 4 юни 2021 г.).
- 2 Преди приемането на обжалвания акт използването на сродните права на музикантите от Orchestre national de Belgique (Национален оркестър на Белгия, наричан по-нататък „ONB“), който е встъпила страна, се договаря за всеки отделен случай в рамките на Comité de concertation de base (Основна консултативна комисия).

- 3 От 2016 г. между ONB и синдикалните представителства на музикантите се водят преговори в рамките на Основната консултативна комисия с цел да се постигне споразумение относно възнаграждението за сродните права. До настоящия момент тези преговори не са приключили.
- 4 През септември 2019 г. ONB решава да предложи на музикантите да подпишат отделни договори, предвиждащи определени еднократни суми, които да бъдат изплатени незабавно на подписалите такъв договор музиканти, а за останалите музиканти — да бъдат запазени до приемането на кралско постановление.
- 5 Това кралско постановление, което е обжалваният акт, е прието на 1 юни 2021 г. В преамбюла му се предвижда в частност следното:

„като взе предвид Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО;

[...]

като има предвид, че когато изпълнението е осъществено от артиста изпълнител в рамките на трудово или служебно правоотношение, член XI.205, параграф 4 от Code de droit économique (Кодекс на стопанското право) допуска имуществените права, произтичащи от сродни права, да бъдат отстъпени на работодателя, при условие че отстъпването им е изрично предвидено и изпълнението попада в обхвата на трудовото или служебното правоотношение;

като има предвид, че нормалното функциониране на Националния оркестър на Белгия изисква да му бъдат отстъпени всички права, свързани с осъществяването и използването на изпълненията на артистите изпълнители от Националния оркестър на Белгия;

като има предвид, че Директива (ЕС) 2019/790 [...] закрепва в член 18 принципа на подходящо и пропорционално възнаграждение на артистите изпълнители, вземайки предвид принципа на свобода на договаряне и справедлив баланс на права и интереси;

като има предвид, че в съображение 73 от същата директива се уточнява, че еднократното плащане може също да представлява пропорционално възнаграждение и че държавите членки могат да вземат предвид особеностите на всеки сектор;

като има предвид, че предвиденото в настоящото кралско постановление възнаграждение изглежда подходящо и пропорционално с оглед на особеностите на сектора, печалбата, получена от използването на сродните права на музикантите от

Националния оркестър на Белгия, и възнаграждението за сродните права, прилагано в сходни по размер и правно положение белгийски оркестри;

[...]

Разпоредителната част на Кралското постановление гласи следното:

„Член 1. По смисъла на настоящото постановление:

1° „артист изпълнител“ означава музикант от Националния оркестър на Белгия, назначен с акт за назначаване или нает по трудов договор, с изключение на музикантите, изпълняващи функцията на диригент или солист.

[...]

8° „изпълнение“ означава всяко изпълнение на артисти изпълнители, което е предмет на разпространение, аудио-визуално записване или звукозаписване с цел използването му от Националния оркестър на Белгия или от негови правоприменници, с продължителност най-малко три и най-много четири часа или с времетраенето на концерт на живо.
[...]

Член 2. В съответствие с разпоредбите на настоящото постановление артистът изпълнител отстъпва на Националния оркестър на Белгия сродните права върху изпълненията, които осъществява в рамките на този оркестър.

Член 3.

„§ 1. По силата на член 2 на Националния оркестър на Белгия се отстъпват срещу сумите, уточнени в членове 4 и 6, следните сродни права: [...]

§ 2. Правата, отстъпвани в съответствие с член 2 и параграф 1 от настоящия член, се отстъпват за цялото времетраене на сродните права и за целия свят.

[...]

Член 4.

„§ 1. В замяна на отстъпването на правата, отстъпвани съгласно членове 2 и 3, на артистите изпълнители, които са прослужили една пълна година, се отпуска брутна годишна сума в размер на 600 евро. За артистите изпълнители, които не са прослужили една пълна година, сумата е в размер на 24 евро бруто за едно изпълнение. [...]

§ 2. Въпросните суми се изплащат на артистите изпълнители като „сродни права“.

§ 3. Годишната сума от 600 евро по параграф 1 от настоящия член обхваща предвиденото в членове 2 и 3 отстъпване на сродни права до годишна квота от най-много 25 изпълнения. [...]

[...]

Звукозаписите в студио [...] не са част от тази квота. Те дават право на специална сума от 3 000 евро на звукозапис, която се поделя поравно между участващите артисти изпълнители.

Изпълненията, на които е направен аудио-визуален запис, разпространяван чрез телевизионно излъчване, за което организаторът плаща възнаграждение на Националния оркестър на Белгия, не са част от тази квота. Възнаграждението, получавано от Националния оркестър на Белгия за телевизионното излъчване, се изплаща на участващите артисти изпълнители и се поделя поравно между тях.

Ако се надхвърли уточнената в настоящия параграф квота, на артистите изпълнители се дължи допълнителна сума в размер на 24 евро бруто за всяко изпълнение.

§ 4. В допълнение към сумата по параграф 1 от настоящия член артистът изпълнител има право на допълнително възнаграждение за сродните права при изпълнение на договор, сключен между изцяло частноправен субект и Националния оркестър на Белгия. Изплащането на това възнаграждение в никакъв случай не може да прави неизгодно неизпълнението на договора от Националния оркестър на Белгия.

За всички артисти изпълнители допълнителното възнаграждение се определя на 50 % от нетните приходи на Националния оркестър на Белгия след приспадане на променливите продуцентски разходи (диригент, допълнителни музиканти, хорови солисти, зала, такса за записи, маркетинг, драматургия и пр.) и се поделя поравно между участващите артисти изпълнители.

[...]“.

II. Правна уредба

1. Правото на Съюза

- 6 Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2011/29/ЕО

(ОВ L 130, 2019 г., стр. 92) засилва защитата на авторите и на артистите изпълнители. Директивата установява за тези лица право на справедливо възнаграждение във връзка с договорите за използване на техните произведения.

7 Съображения 72 и 73 гласят:

„72. Авторите и артистите изпълнители обикновено са в по-слаба договорна позиция, когато предоставят лицензия или прехвърлят своите права, включително чрез собствените си дружества, за целите на използването им срещу възнаграждение, и тези физически лица се нуждаят от защитата, предвидена в настоящата директива, за да могат да се възползват изцяло от правата, хармонизирани съгласно правото на Съюза. Тази необходимост от защита не възниква, когато договорният партньор действа като краен потребител и не използва произведението или изпълнението, какъвто би могъл например да бъде случаят при някои трудови договори.

73. Възнаграждението на авторите и артистите изпълнители следва да бъде подходящо и пропорционално на действителната или потенциалната икономическа стойност на лицензираните или прехвърлените права, като се отчита приносът на автора или артиста изпълнител към цялостното произведение или друг обект и всички други обстоятелства по случая, като например пазарни практики или действително използване на произведението. Еднократното плащане може също да представлява пропорционално възнаграждение, но то не следва да бъде правило. Държавите членки следва да имат свободата да определят специфични случаи за прилагането на еднократни суми, като вземат предвид особеностите на всеки сектор. Държавите членки следва да могат да прилагат принципа на подходящо и пропорционално възнаграждение чрез различни съществуващи или нововъведени механизми, които биха могли да включват колективно договаряне и други механизми, при условие че тези механизми са в съответствие с приложимото право на Съюза“.

8 Съображения 74—78 се отнасят до необходимостта авторите и артистите изпълнители да разполагат с информация, за да оценят икономическата стойност на отстъпваните от тях права, включително оставащата икономическа стойност на същите в сравнение с полученото в замяна възнаграждение, до значението на прозрачността в тази област и до нуждата от механизъм за адаптиране на възнаграждението.

9 Съображение 82 гласи: „Нищо в настоящата директива не следва да се тълкува като възпрепятстване на притежателите на изключителни права съгласно правото на Съюза в областта на авторското право да разрешават използването на техни произведения или други обекти безплатно,

включително чрез неизключителни безплатни лицензии в полза на всички ползватели“.

- 10 Глава 3, озаглавена „Справедливо възнаграждение по договорите за използване с автори и артисти изпълнители“, съдържа по-специално следните разпоредби:

„Член 18 – Принцип на подходящото и пропорционално възнаграждение

1. Държавите членки гарантират, че когато авторите и артистите изпълнители лицензират или прехвърлят своите изключителни права за използване на техните произведения или други обекти, те имат право да получат подходящо и пропорционално възнаграждение.

2. При прилагането в националното право на установения в параграф 1 принцип държавите членки са свободни да използват различни механизми и [...] вземат предвид принципа на свобода на договаряне и справедлив баланс на права и интереси.

Член 19 – Задължение за прозрачност [...]

Член 20 – Механизъм за приспособяване на договорите

1. Държавите членки гарантират, че при липсата на споразумение за колективно договаряне, предвиждащо съпоставим [с този по настоящия член] механизъм, авторите и артистите изпълнители или техните представители имат право да предявят претенция за подходящо, допълнително и справедливо възнаграждение от страната, с която са сключили договор за упражняване на права, или от нейните правоприменители, когато първоначално договореното възнаграждение се окаже несъразмерно ниско в сравнение с всички последващи съответни приходи от използването на произведенията или изпълненията.

[...]

Член 22 – Право на оттегляне

1. Държавите членки гарантират, че когато автор или артист изпълнител е отстъпил чрез лиценз или е прехвърлил своите права върху произведение или друг защитен обект на изключителна основа, той има право да оттегли изцяло или частично лиценза или прехвърлянето на права, ако произведението или друг[ият] защитен обект не се използва.

2. В националното право могат да бъдат предвидени специални разпоредби за механизма за оттегляне, установен в параграф 1 [...]:

[...]

Държавите членки могат да изключат произведения или други обекти от прилагането на механизма за оттегляне, ако тези произведения или други обекти обикновено включват приноса на множество автори или артисти изпълнители.

[...]“.

Член 26 – Прилагане във времето

1. Настоящата директива се прилага за всички произведения и други обекти, защитени от националното право в областта на авторското право към 7 юни 2021 г.

2. Настоящата директива се прилага, без да се засягат сключените актове и придобитите права преди 7 юни 2021 г.

[...]

Член 29 – Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за постигане на съответствие с настоящата директива, в срок до 7 юни 2021 г. [...]“.

2. Националното право

- 11 Към момента на приемане на обжалвания акт Книга XI от Кодекса на стопанското право съдържа следните разпоредби в глава 3 („Права, сродни на авторското право“) от дял 5 („Авторски и сродни права“):

„Член XI.203. [...]

Сродните права, признати в настоящата глава, могат да се отстъпват, прехвърлят и наследяват, изцяло или частично, в съответствие с разпоредбите на Гражданския кодекс. Те могат да бъдат предмет по-специално на отчуждаване или на обикновена или изключителна лицензия.

[...]

Член XI.205

„§ 1. Артистът изпълнител единствен има правото да възпроизвежда изпълнението си или да разрешава възпроизвеждането му по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, било то пряко или непряко, временно или постоянно, изцяло или частично.

[...]

§ 4. Когато изпълнението е осъществено от артиста изпълнител в рамките на трудово или служебно правоотношение, имуществените права могат да се отстъпват на работодателя, при условие че отстъпването им е изрично предвидено и изпълнението попада в обхвата на трудовото или служебното правоотношение.

[...]

В споразумения за колективно договаряне могат да се определят обхватът и редът и условията на прехвърлянето.

[...]

Член XI.206 [...]

§ 4. Освен ако не е предвидено друго, размерът на възнаграждението е пропорционален на приходите от използването на аудио-визуалното произведение. В този случай най-малко веднъж годишно продуцентът предоставя на артиста изпълнител сметка за приходите, които е получил от всеки вид използване.

[...]“.

- 12 Транспониращият Директива 2019/790 закон е обнародван на 19 юни 2022 г. Законът изменя някои от цитираните по-горе разпоредби.

Понастоящем член XI.205 гласи:

„§ 1. Артистът изпълнител единствен има правото да възпроизвежда изпълнението си или да разрешава възпроизвеждането му по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, било то пряко или непряко, временно или постоянно, изцяло или частично.

[...]

§ 4. Когато изпълнението е осъществено от артиста изпълнител в рамките на трудово или служебно правоотношение, имуществените права могат да бъдат отстъпени на работодателя или да бъдат предмет на издадена в полза на последния лицензия, при условие че отстъпването или лицензирането са изрично предвидени и изпълнението попада в обхвата на трудовото или служебното правоотношение.

[...]“.

Правото на подходящо и пропорционално възнаграждение в контекста на договори за използване е уредено по следния начин:

„Член XI.205/1. Когато отстъпва или лицензира изключителните си права за използване на своите изпълнения в контекста на договор за използване, артистът изпълнител запазва правото да получи подходящо и пропорционално възнаграждение“.

Накрая, новият член XI.205/5 гласи следното:

„Член XI.205/ 5. „В споразумения за колективно договаряне може да се определят по-конкретно:

1° обемът на отстъпването или лицензирането на права;

2° редът и условията на отстъпването или лицензирането на права;

3° правилата във връзка с възнаграждението, което се предоставя за отстъпването или лицензирането на права;

[...]“.

III. Основни доводи на страните в главното производство

1. Първото основание

- 13 Жалбоподателите твърдят, че евентуално отстъпване на сродни права може да се извършва само със съгласието на техния носител. Те тълкуват член XI.205, § 4, алинея 4 от Кодекса на стопанското право в смисъл, че позволява отстъпване на сродни права чрез споразумения за колективно договаряне, по-специално когато изпълненията се осъществяват в рамките на трудово или служебно правоотношение, а имуществените права се отстъпват на работодателя. Според тях за отстъпването на сродните права на назначените с акт за назначаване артисти изпълнители е необходимо освен издаването на подзаконов акт, какъвто е актът, който е правното основание за назначаването, и съгласие на носителите на тези права посредством споразумение за колективно договаряне, резултат от синдикално съгласуване. С обжалвания акт обаче не е сключено никакво споразумение за колективно договаряне, що се отнася до обхвата и реда и условията за отстъпване на сродни права.
- 14 Ответникът и встъпилата страна изтъкват, че член XI.205, параграф 4 установява изключение за прехвърлянето на сродни права, по-специално когато изпълненията се осъществяват в рамките на трудово или служебно правоотношение. Според тях в този случай не следва да се спазват нормите на гражданското право. Прехвърлянето на сродни права би могло да бъде предвидено в трудовия договор или в акта за назначаване, в зависимост от случая. Сключването на споразумение за колективно договаряне относно обхвата и реда и условията на прехвърляне било само възможност.

2. Петото основание

Твърдения на жалбоподателите

- 15 Петото основание е изведено по-специално от нарушение на член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), на членове 10 и 288 ДФЕС и на членове 18—20 и 22 от Директива 2019/790.

Първа част

- 16 Сродните права представляват права на интелектуална собственост, чиято закрила е гарантирана и с член 17 от Хартата. Отстъпването на тези права е възможно, но при условията, предвидени в член XI.205, параграф 4 от Кодекса на стопанското право, поради което обхватът и редът и условията за прехвърлянето на тези права могат да бъдат определени или чрез индивидуално споразумение, или чрез „споразумение за колективно договаряне“ с гражданскоправен характер, което предполага съвпадение на волеизявленията на страните.
- 17 В публичния сектор правоотношенията между работодатели и работници или служители, и по-специално финансовите аспекти на тези правоотношения, по естеството си се определят едностранно от административния орган чрез подзаконовни актове, приети след преговори при спазване на закона. ONB и работещите в него лица, независимо дали са назначени с акт за назначаване или са наети с договор, са обхванати от тази уредена от административното право хипотеза. Именно в този контекст с обжалвания акт се извършва едностранно отстъпване на сродните права на музикантите, назначени с акт за назначаване или наети с договори, без да се сключва индивидуално или колективно споразумение със заинтересованите лица. Що се отнася обаче до имуществените права, те не могат да се отстъпват без съгласието на техния носител, което можело да се даде чрез споразумение за колективно договаряне. След като не е предвидено индивидуално споразумение за всеки музикант — нещо, което трудно се съчетава с принципите на равенство и недискриминация, които трябва да са водещи при определянето на сходни хипотези в подзаконов акт — обжалваният акт не можел да бъде приет без споразумение за колективно договаряне.
- 18 В качеството си на назначени с акт за назначаване лица жалбоподателите считат, че по отношение на тях се прилагат разпоредбите на глава 3 от Директива 2019/790. Артистите изпълнители, наети по трудов договор, попадат в персоналният обхват на тези разпоредби, докато изпълнителите, назначени с акт за назначаване, не са изрично изключени от този обхват.
- 19 Член 18 от Директива 2019/790 трябва да се тълкува в светлината на съображения 72 и 73 от нея. ONB не действа в качеството на краен

потребител по смисъла на съображение 72 от Директивата, а има намерение да придобие правата на артистите изпълнители и самият той, заедно с трети лица, да използва изпълненията на артистите изпълнители. Следователно както изпълнителите, наети с трудов договор, така и изпълнителите, назначени с акт за назначаване в ОНВ, трябва да се ползват от предвидената в Директивата защита.

Втора част

- 20 Във връзка с втората част на повдигнатото основание жалбоподателите отбелязват, че обжалваният акт, който е приет на 1 юни 2021 г. и е влязъл в сила в деня на публикуването му в *Moniteur belge*, а именно в петък, 4 юни 2021 г., е публикуван *in extremis*, в последния работен ден преди понеделника 7 юни 2021 г. — крайният срок за транспониране на Директива 2019/790.
- 21 Според жалбоподателите, ответникът е приел обжалвания акт непосредствено преди крайната дата за транспониране, тъй като така е смятал, че може да избегне изискванията на тази директива, които засилват защитата на артистите изпълнители и предвиждат правото им да договорят отстъпването на правата си и да получат подходящо и пропорционално възнаграждение, както и допълнително възнаграждение в случай на успешно изпълнение.
- 22 Обжалваният акт е в разрез с тези задължения, тъй като предполага задължително отстъпване на сродни права, предвижда в замяна на отстъпването на тези права възнаграждение, което по никакъв начин не е подходящо и пропорционално, не предвижда никакво допълнително възнаграждение в случай на успешно изпълнение и не предоставя никакво право на информация и на контрол върху използването на тези права.
- 23 Съгласно решение от 18 декември 1997 г., *Inter-Environnement Wallonie* (С-129/96, ЕУ:С:1997:628), в определения в съответната директива срок за нейното транспониране държавите членки не трябва да приемат разпоредби, които могат сериозно да застрашат постигането на търсения с нея резултат — извод, потвърден в решение от 4 юли 2006 г., *Adeneler* и др. (С-212/04, ЕУ:С:2006:443). Съгласно тази съдебна практика националният орган не може да приема разпоредби, нарушаващи директивата, която е в процес на транспониране, а напротив, трябва вече да се съобразява с нея.
- 24 „Сключените актове“ преди 7 юни 2021 г., посочени в член 26, параграф 2 от Директива 2019/790, не могат да бъдат актове, „приети“ от публичните органи, които трябва да се съобразяват с вече влязлата в сила директива. Обжалваният акт е нормативен административен акт, който е подчинен на правния режим на Директивата, макар да е приет между 9 юни 2019 г. и 7 юни 2021 г. Член 26 от Директивата трябва да се тълкува в смисъл, че защитава придобитите от автори и артисти изпълнители права, а не

придобитите от ползвателите права. На последно място, тази разпоредба защитава само законно придобитите права, тоест придобити при спазване на правото на Европейския съюз. Член 26, параграф 2 се прилага за правата, придобити след 6 юни 2019 г., само ако те не застрашават сериозно постигането на целите на Директива 2019/790.

- 25 Член 26 от Директивата трябва да се тълкува в светлината на съображение 82 от нея в смисъл, че защитава придобитите от автори и артисти изпълнители права, а не придобитите от потребители права.

Твърдения на ответника

По първата част

- 26 Ответникът изтъква, че член 26 от Директива 2019/790 се прилага, без да се засягат сключените актове и придобитите права преди 7 юни 2021 г. От друга страна, финансовият режим на назначените с акт за назначаване музиканти, каквито са музикантите на ONB, не попада в приложното поле на Директива 2019/790. Следователно жалбоподателите не можели да искат прилагане на членове 18—23 от Директивата, които се отнасят само до артистите изпълнители, обвързани с договор за използване на сродните им права, а не до назначените с акт за назначаване музиканти.

По втората част

- 27 Ответникът твърди, че не е приел разпоредби, които могат сериозно да застрашат постигането на предписания от Директивата резултат. Тази директива не следва да се прилага по отношение на артисти изпълнители, назначени с акт за назначаване, а единствено по отношение на тези, които са наети с договор. Макар да смята, че обжалваният акт е извън приложното поле на Директивата, той уточнява, че при изготвянето му е избрал да следва общата линия на Директивата. Затова изрично е посочил Директивата в преамбюла му и е предвидил подходящо и пропорционално възнаграждение в полза на музикантите на ONB.
- 28 Обжалваният акт не изключва възможността артистите изпълнители, адресати на обжалвания акт, да сключат индивидуално или колективно споразумение с ONB за определяне на условията и обема на отстъпваните сродни права. Сам по себе си обжалваният акт съдържа цялата информация, от която имат нужда музикантите на оркестъра, за да определят дали възнаграждението им е подходящо и пропорционално.
- 29 Ответникът оспорва твърдението за нарушение на член 20 от Директивата, след като жалбоподателите не доказват, че предвиденото в обжалвания акт възнаграждение се оказва несъразмерно ниско в сравнение с всички съответни приходи от използването на произведенията или изпълненията. Фактът, че обжалваният акт не предвижда подходящо и справедливо

допълнително възнаграждение в случай на успешно изпълнение, не застрашава постигането на предписания от Директивата резултат и не изключва възможността артистите изпълнители да претендират за допълнително възнаграждение в случай на успешно изпълнение и да договорят възнаграждението с ONB чрез отделно споразумение.

- 30 Освен това фактът, че обжалваният акт не предвижда по-специално за артистите изпълнители, наети с трудов договор, възможността да бъде оттеглено отстъпването на права, ако произведението не се използва, не застрашава постигането на предписания от Директивата резултат. Случаят с изпълненията на оркестъра, които включват изпълнения на всички музиканти в състава на оркестъра, попада в обхвата на предвидената в член 22, параграф 2, втора алинея от Директива 2019/790 възможност да се изключи институтът на оттеглянето.

Твърдения на встъпилата страна

- 31 Встъпилата страна счита, че членове 18—23 от Директива 2019/790, които не са включени в първоначалното предложение на Комисията, са формулирани твърде общо, което оставя на държавите членки много широка свобода на преценка при транспониране.
- 32 Според встъпилата страна жалбоподателите не биха могли да се позоват на тази директива поради следните съображения:
- тя не била пряко приложима в белгийското право,
  - от съображения за правна сигурност в член 26 се уточнява, че при всяко положение Директивата (и следователно транспониращите я разпоредби) не се прилагат по отношение на правата, придобити преди 7 юни 2021 г. Следователно в случаите, когато отстъпването на права е преди 7 юни 2021 г., то не е обхванато от Директивата. Обжалваният акт е влязъл в сила на 4 юни 2021 г., поради което разпоредбите на тази директива изобщо не могат да го засегнат,
  - цитирани са само членове 18—22 от Директивата, отнасящи се до „договорите за използване на права“, а е съмнително, че тези членове са приложими по отношение на отстъпването на сродни права върху изпълненията, осъществявани в рамките на трудово или служебно правоотношение.
- 33 Във всеки случай обжалваният акт не може да застраши постигането на предписания от Директива 2019/790 резултат. Режимът на заплащане, предвиден в обжалвания акт, напълно отговаря на предписания от Директива 2019/790 резултат.
- 34 Право може да възникне по силата на договор или на законова или подзаконова разпоредба, имаща за последица придобиването на правото.

Съгласно член 26 от Директива 2019/790 правата, които са прехвърлени в резултат на договор или по друг начин преди 7 юни 2021 г., не се засягат от Директивата. Правилата на тази директива не се прилагат по отношение на правни актове, приети преди 7 юни 2021 г.

3. Шестото основание

- 35 Шестото основание е нарушение на различни разпоредби, сред които е и член 17 от Хартата и членове 18—22 от Директива 2019/790.

Твърдения на жалбоподателите

- 36 Колкото до въпроса за приложимостта на Директивата, жалбоподателите твърдят, че обжалваният акт не е бил „склучен“, а е бил „приет“ едностранно от ответника.

Първа част

- 37 Възнаграждението за сродните права, така както е предвидено в обжалвания акт, не е подходящо и пропорционално — или съразмерно — и не се основава на никакви обективни и релевантни показатели, позволяващи да се прецени дали възнаграждението е разумно.
- 38 От съображение 73 от Директива 2019/790 следва, че за да може възнаграждението да се приеме за подходящо и пропорционално — или за съразмерно — на действителната или потенциалната стойност на прехвърляните права, трябва да се отчете приносът на артиста изпълнител към изпълнението и всички други обстоятелства, като например пазарни практики или действително използване на произведението. Изплащането на еднократна сума може да се допусне, като се вземат предвид особеностите на конкретния сектор, но тази сума трябва да бъде определена обективно и надлежно въз основа на посочените показатели.

При определянето на предвиденото в обжалвания акт възнаграждение ответникът не е взел предвид никакви налични за сектора данни с оглед на особеностите му. Така например печалбата от използването на сродните права на музикантите на ONB не е известна и следователно не може да е референтен критерий.

- 39 В хода на обсъжданията, проведени в периода 2016—2019 г., ONB изменя предложенията си, като между май 2017 г. и февруари 2021 г. увеличава предложената сума от 320 евро на 600 евро за 25 концерта, без тази промяна да се основава на някакъв обективен оценъчен показател.
- 40 За сравнение не се взема предвид прилаганото дълги години възнаграждение за сродни права в единствения сходен на ONB по размер и правно положение оркестър, а именно театър „Ла Моне“. В този театър механизмът,

прилаган въз основа на „споразумение за колективно договаряне“, предвижда възнаграждение, представляващо сума от около 2 500 евро годишно. Сравнението показва, че на музикантите на ONB се предоставя възнаграждение, което явно не е подходящо и пропорционално — или съразмерно — и изобщо не е обосновано от обективни, релевантни и разумни съображения.

Втора част

- 41 Във връзка с втората част на това основание жалбоподателите твърдят, че обжалваният акт не съдържа механизъм, който да гарантира, че на правноносителите ще бъде изплатено допълнително възнаграждение в случай на успешно използване на изпълненията на носителите на сродни права.
- 42 Макар в член 4, параграф 4 от обжалвания акт да е предвидено допълнително възнаграждение, то ще зависи от това дали се изпълнява сключен между ONB и частноправно акционерно дружество договор с цел продуциране на спектакли, като се използва механизъм за данъчни облекчения. Това сътрудничество ще доведе до максимално приватизиране на печалбите в полза на частното дружество и до максимум продуцентски разходи за ONB в ущърб на държавата и музикантите.
- 43 Следователно обжалваният акт по никакъв начин не отговаря на установения в Директива 2019/790 принцип, който цели да гарантира справедливо възнаграждение за музикантите в случай на успешно използване на техните изпълнения на художествени произведения.
- 44 Член 4, параграф 4 от обжалвания акт, който не урежда въпроса за прозрачността на договорите и продуцентските разходи, прави напълно несигурно плащането на допълнително възнаграждение, тъй като това плащане не може в никакъв случай да прави неизгодно изпълнението на договора от ONB и тъй като всички променливи продуцентски разходи подлежат на приспадане.
- 45 Предвиденото в обжалвания акт еднократно възнаграждение просто се индексира. С акта обаче се отстъпват сродни права за времетраенето им (50 години) и за целия свят и не се предвижда разпоредба за адаптиране на еднократните възнаграждения, в случай че междувременно всички приходи от използването на изпълненията на ONB покажат, че това възнаграждение е несъразмерно ниско в сравнение с тях. Ако даден запис пожъне търговски успех, въпросното възнаграждението никога няма да бъде адаптирано. Това съставлява нарушение на член 20 от Директива 2019/790 и на принципите на подходящо и пропорционално възнаграждение.

Трета част

- 46 Нито една разпоредба от обжалвания акт не дава възможност на музикантите да проверяват критериите, по които се определя

възнаграждението за отстъпваните права, нито предвижда общ двустранен отчет, нито съобщаване или споделяне на данни, свързани с използването на правата от ONB. Музикантите, които нямат никакво право на контрол върху управлението на частноправното дружество партньор, няма да имат никаква възможност да проверят резултатите от използването на сродните права, постигнати във връзка с изпълненията, които са осъществили по договора между дружеството и ONB.

Четвърта част

- 47 Обжалваният акт не съдържа механизъм, позволяващ оттегляне на сродни права от носителите им при неизползване на произведението от ONB, и следователно не отговаря на принципите, закрепени в Директива 2019/790.

Твърдения на ответника

- 48 Ответникът твърди, че жалбоподателите не са адресати на Директива 2019/790 и че тя не се отнася за работещите по служебно правоотношение.

По първата част

- 49 Член 18 от Директива 2019/790 допуска възнаграждението за сродните права на артистите изпълнители да се определя с кралско постановление, когато те са назначени с акт за назначаване. За изпълнителите, наети с трудов договор, издателят на обжалвания акт зачита принципа на свободата на договаряне, видно от съображенията на този акт.
- 50 За да може да се прецени дали възнаграждението на артистите изпълнители е подходящо и пропорционално, трябва да се има предвид, че отстъпваните от всеки от музикантите в оркестъра права нямат никаква действителна или потенциална икономическа стойност, без авторските права върху записаните произведения, без сродните права на другите артисти изпълнители в ONB и без сродните права на продуцента на записите, които се отстъпват. Сродните права на артистите изпълнители от оркестъра представляват само малка част от правата върху интелектуалната собственост, които ONB трябва да получи, за да използва свободно изпълненията на музикантите. Възнаграждението на артистите изпълнители, визирани в обжалвания акт, е подходящо и пропорционално на действителната или потенциалната икономическа стойност на отстъпваните права.
- 51 Освен това изтъкнатото от жалбоподателите основание се отнася изключително до еднократното възнаграждение от 600 евро и не отчита множеството други предвидени в обжалвания акт възнаграждения, които съответстват на всички или на част от нетните приходи от използването на отстъпваните права и следователно са явно пропорционални и подходящи.

- 52 Член 26, параграф 2 от Директива 2019/790 говори за „актове“, а не за „договори“ или „споразумения“, поради което изразът „сключени актове“ обхваща и актовете, приети от изпълнителната власт.

По втората част

- 53 Директивата изисква възнаграждението на артистите изпълнители на ONB да се определя според евентуалния успех при използването на техните изпълнения не във всички случаи, а само когато то се оказва несъразмерно ниско в сравнение със съответните приходи от използването на изпълненията.

По третата част

- 54 Критериите за определяне на еднократното възнаграждение от 600 евро, посочени в член 4, параграф 3 от обжалвания акт, са ясни и лесно проверими от музикантите, на които е известно в колко изпълнения са участвали и дали изпълненията са били записвани. Критериите за определяне на другите пропорционални възнаграждения също са ясни (нетни приходи след приспадане на променливите продуцентски разходи). Достатъчно е музикантите да реконструират общата стойност на нетните приходи въз основа на получения от тях процент.

Твърдения на встъпилата страна

- 55 Според встъпилата страна членове 18—22 от Директива 2019/790 се прилагат само при договор за използване на права. В разглеждания случай ONB не сключва с музикантите си договори за използване на права.
- 56 По първата част, основавайки се на текста на Директива 2019/790 на английски и нидерландски език, а също и на съображения 61 и 73 от нея, встъпилата страна твърди, че в член 18 неправилно се говори за „пропорционално“, а не за „съразмерно“ възнаграждение. Следователно дадено възнаграждение е в съответствие с Директивата, ако е съразмерно (на действителната или потенциалната икономическа стойност на лицензираните или прехвърлените права), независимо дали по принцип е еднократно или пропорционално.
- 57 Обжалваният акт действително предвижда „подходящо и пропорционално възнаграждение“ по смисъла на Директивата, тъй като музикантите получават еднократно годишно възнаграждение в размер на 600 евро, което обхваща 25 изпълнения, и няколко възнаграждения, пропорционални на нетните приходи на ONB от използването на сродните им права. Предвидените в обжалвания акт възнаграждения съответно явно са в разумно съотношение с действителната икономическа стойност на отстъпваните права. Накрая, предвидените в обжалвания акт възнаграждения са в съответствие с практиките в сектора.

- 58 Член 18 от Директива 2019/790 не налага по никакъв начин отстъпването на права да се извършва с отделен договор от акта за назначаване на съответните музиканти, а напротив, предвижда в параграф 2, че „държавите членки са свободни да използват различни механизми“.

По втората част

- 59 Предвидените с обжалвания акт възнаграждения не могат да се определят като възнаграждение, „несъразмерно ниско в сравнение с всички последващи съответни приходи от използването на произведенията или изпълненията“, при положение че се състоят по-специално от възнаграждения, пропорционални на нетните приходи от използването на сродните права, и че са между 50 и 100 % от нетните приходи на ONB.

IV. Съображения на запитващата юрисдикция

- 60 Въпросите, от една страна, дали Директива 2019/790 се прилага по отношение на сродните права, отстъпвани в рамките на служебно правоотношение, и от друга страна, дали тази директива допуска приемане на едностранен подзаконов акт за отстъпване на сродни права преди 7 юни 2021 г., са въпроси по същество.
- 61 За първи път в настоящото производство, въпреки че преамбюлът на обжалвания акт визира изрично Директива 2019/790 и обосновава съобразяването на преамбюла с Директивата, ответникът посочва, че „жалбоподателите не могат да претендират за прилагането на членове 18—23 от Директивата, които съставят глава 3, озаглавена „Справедливо възнаграждение по договорите за използване с автори и артисти изпълнители“, и които, както е видно от заглавието, се отнасят само до артистите изпълнители, обвързани с договор за използване на сродните им права, но не и до назначените с акт за назначаване музиканти“.
- 62 Встъпилата страна твърди също, че „е съмнително дали посочените членове се прилагат по отношение на отстъпването на сродни права върху изпълненията, осъществени в рамките на трудово или служебно правоотношение“. Тя се позовава на съображение 72 от Директивата.
- 63 Освен това ответникът и встъпилата страна изтъкват, че Директивата се прилага, „без да се засягат сключените актове и придобитите права преди 7 юни 2021 г.“, докато по силата на обжалвания акт сродните права на музикантите на ONB са отстъпени на 4 юни 2021 г.
- 64 Доводите на ответника и на встъпилата страна повдигат въпросите дали Директива 2019/790, и по-специално членове 18—23 от нея, се отнасят до отстъпването на сродни права в рамките на служебно правоотношение, и ако това е така, дали в срока за транспониране на тази директива ответникът е бил длъжен да се съобрази с посочените разпоредби при приемането на

обжалвания акт, който съдържа едностранно отстъпване на сродните права на музикантите на ONB.

- 65 Тези въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза и затова на основание член 267 ДФЕС следва да бъдат отправени до Съда на Европейския съюз.

V. Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли членове 18—23 от Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО да се тълкуват в смисъл, че не допускат с подзаконов акт да се отстъпват сродните права на назначени с акт за назначаване лица за изпълненията, които същите осъществяват в рамките на служебното си правоотношение?
- 2) При утвърдителен отговор трябва ли понятията „сключени актове“ и „придобити права“ в член 26, параграф 2 от Директива (ЕС) 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО да се тълкуват като отнасящи се по-специално за отстъпването на сродни права с подзаконов акт, приет преди 7 юни 2021 г.?